

Zondag Rogate

Afbeelding van Paula Modersohn-Becker, *Stilleben mit Milchsatte*, 1905

Lutherse Gemeente te Zwolle
Schrijven voor een klein thuisviermoment
Nu de kerk gesloten is vanwege het coronavirus
zondag 17 mei 2020

Zwolle, 15 mei 2020

Lieve mensen,

De coronatijden gaan door, al komen er gelukkig wel versoepelingen. Maar het is net of iedereen het weer moet leren: elkaar ontmoeten, in de nabijheid van anderen te zijn, de angst achter je te laten om ziek te worden van een onzichtbaar, maar ernstig coronavirus. Afstand is het advies. Afstand tot elkaar. En toch is dat, wat je eigenlijk niet wilt als mens. Leven in de nabijheid van een ander is een diep verlangen bij een ieder. Al geeft ieder mens op een eigen manier vorm aan nabijheid.

In de kerk zullen we voorlopig de vieringen nog op afstand doen. Met behulp van dit thuisviermoment op papier, en ondersteund met een filmpje op internet. Op dat filmpje klinken liederen, leest een lector het bijbelgedeelte en soms is er nog iets opgenomen. Kijk maar op www.elkz.nl bij het desbetreffende thuisviermoment.

Verder hoop ik dat u uw eigen bron van kracht kunt vinden. En dat u soms een andere bron van kracht kunt vinden – bij een ander, in een lied, bij God.

Wij zien uit naar het moment dat wij elkaar weer kunnen ontmoeten. Misschien is dat in kleine groep, of buiten op het plein van de kerk. De kerkenraad denkt wekelijks na over allerlei scenario's. Het blijft vooralsnog behelpen. En leven met het verlangen naar het moment dat we zonder corona angst verder kunnen gaan.

Daarom: Houd moed. Heb lief.

Hartelijke groeten, Margo Jonker

Aan dit thuisviermoment werkten mee: Albert van Houwelingen, opname; Gea Hoven, cantor en organist; leden van de Lutherse cantorij; Karin Vrieling, klarinet; Mariska van der Vaart, fluit; Lolke Folkertsma, lector; Leden van de bloemengroet, die iedere zondag bloemen klaarmaken en wegbrengen; Harry Konings en Chica van Dam die de kerkmail klaar maken en versturen.

- **Ontsteken van een kaars**

- **Stilte**

- **Openingstekst**

Die de morgen ontbood, en het licht hebt geroepen:
zegen ons ook met uw licht.

- **Psalm 107:1, 3, 4**

- **Gedicht van Ida Gerhardt**

Zondagmorgen

Het licht begint te wandelen door het huis
en raakt de dingen aan. Wij eten
ons vroege brood gedoopt in zon.
Je hebt het witte kleed gespreid
en grassen in een glas gezet.
Dit is de dag waarop de arbeid rust.
De handpalm is geopend naar het licht.

- **Gebed**

Met Pasen, o God, hebt u voorgoed
mijn leven, en dat van alle anderen,
gezet in het perspectief van uw Leven.

Geef mij dan de moed
om inzicht in mijn doen en laten te verkrijgen,
en een weg te gaan, met anderen en met u.

Dat ik niet blijf zitten in mijn huis en in mijn gedachten,
dat ik niet vast blijf zitten in leegte en niets doen.

Maar dat ga met mij op weg,
als de ongeziene,
die ook ik kan aanschouwen
door de tekens van
breken en delen,
door leven in navolging.

O God, geef mij oog voor wat van u komt,
raak mijn leven aan,
raak met uw licht het leven van allen aan.
En zie, mijn handpalm - geopend naar het licht.
Amen

- Lied 275 'Heer, onze Heer, hoe zijt gij aanwezig'

- **Lezing: Evangelie van Lucas 24:13-35** *Deze lezing volgt direct op het Paasevangelie uit Lukas. De lezing is opgenomen in het filmpje dat bij dit thuisviermoment hoort: www.elkz.nl. Bij het lezen van deze indrukwekkend lezing kunt u de volgende vragen in gedachten houden:*

- *Wanneer heb ik mij verslagen gevoeld in mijn leven?*
- *Hoe ga ik om met verslagenheid?*
Wat kan een ander dan voor mij betekenen?
- *Breken van brood en spreken van de zegen opent de ogen van de Emmausgangers. Heb ik een moment gekend in mijn leven, dat mijn ogen opengingen en ik iets meer kon zien van God? Of dat mijn blik op het leven van een ander opeens intensiever, milder, opener werd? – Sta eens even stil bij die momenten.*
- *Wat kan mij in beweging brengen naar een ander toe?*
Kan dat te maken hebben met de nood die ikzelf ken? Op welke manier?
Kan dat ook te maken hebben met de nood van een ander? Op welke manier?

U kunt ook, na de evangelielezing, de meditatie aan het einde van dit thuisviermoment lezen.

Evangelielezing

Diezelfde dag gingen twee van de leerlingen op weg naar een dorp dat Emmaüs heet en zestig stadië van Jeruzalem verwijderd ligt. 14 Ze spraken met elkaar over alles wat er was voorgevallen. 15 Terwijl ze zo met elkaar in gesprek waren, kwam Jezus zelf naar hen toe en liep met hen mee, 16 maar hun blik werd vertroebeld, zodat ze hem niet herkenden. 17 Hij vroeg hun: 'Waar loopt u toch over te praten?' Daarop bleven ze somber gestemd staan. 18 Een van hen, die Kleopas heette, antwoordde: 'Bent u dan de enige vreemdeling in Jeruzalem die niet weet wat daar deze dagen gebeurd is?'

Jezus vroeg hun: 'Wat dan?' Ze antwoordden: 'Wat er gebeurd is met Jezus uit Nazaret, een machtig profeet in woord en daad in de ogen van God en van het hele volk. 20 Onze hogepriesters en leiders hebben hem ter dood laten veroordelen en laten kruisigen. Wij leefden in de hoop dat hij degene was die Israël zou bevrijden, maar inmiddels is het de derde dag sinds dit alles gebeurd is. 11 Bovendien hebben enkele vrouwen uit ons midden ons in verwarring gebracht. Toen ze vanmorgen vroeg naar het graf gingen, vonden ze zijn lichaam daar niet en ze kwamen zeggen dat er engelen aan hen waren verschenen. De engelen zeiden dat hij leeft. Een paar van ons zijn toen ook naar het graf gegaan en troffen het aan zoals de vrouwen hadden gezegd, maar Jezus zagen ze niet.' Toen zei hij tegen hen: 'Hebt u dan zo weinig verstand en bent u zo traag van begrip dat u niet gelooft in alles wat de profeten gezegd hebben? 26 Moest de Messias al dat lijden niet ondergaan om zijn glorie binnen te gaan?' 27 Daarna verklaarde hij hun wat er in al de Schriften over hem geschreven stond, en hij begon bij Mozes en de Profeten. 28 Ze naderden het dorp waarheen ze op weg waren. Jezus deed alsof hij verder wilde reizen. 29 Maar ze drongen er sterk bij hem op aan om dat niet te doen en zeiden: 'Blijf bij ons, want het is bijna avond en de dag loopt ten einde.' Hij ging mee het dorp in en bleef bij hen. 30 Toen hij met hen aan tafel aanlag, nam hij het brood, sprak het zegengebed uit, brak het en gaf het hun. 31 Nu werden hun ogen geopend en herkenden ze hem. Maar hij werd onttrokken aan hun blik. 32 Daarop zeiden ze tegen elkaar: 'Brandde ons hart niet toen hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons ontsloot?' 33 Ze stonden op en gingen meteen terug naar Jeruzalem, waar ze de elf en de anderen aantroffen, die tegen hen zeiden: 'De Heer is werkelijk uit de dood opgewekt en hij is aan Simon verschenen!' 35 De twee leerlingen vertelden wat er onderweg gebeurd was en hoe hij zich aan hen kenbaar had gemaakt door het breken van het brood.

- **Lied 370 'Vader, die woont in hemels licht'**. *Het lied wordt gezongen in het filmpje dat bij dit thuisviertmoment hoort en te vinden is op www.elkz.nl.*

- Voorbeden

O God, u danken wij voor uw nabijheid. Dat u ons ziet, en nabij bent, met ons optrekt en kent. Dat ons leven u bekend is.

U bidden wij voor wie alleen is.

Voor wie geen zorg kent.

Voor wie zorgt voor een ander ten koste van zichzelf.

Voor wie verantwoordelijkheid draagt voor velen.
Voor wie vermoeid gaan door hun leven.
Voor wie niet meer kan zien wat het leven geeft.
Voor wie geen zicht meer heeft op de dag van morgen.
U bidden wij voor de kwetsbaren die zorg nodig hebben – kinderen,
jongeren, vluchtelingen, zij die opgesloten zijn, geweld meemaken,
huiselijk geweld.
U bidden wij voor de wereld. Dat er zorg en verantwoordelijkheid
hand in hand gaan. Dat mensen het moeilijke daarvan inzien, en geen
grootspraak gebruiken, en geen verantwoordelijkheden afschuiven op
anderen. Maak leiders oprecht en sterk, met inzicht en trouw. En
altijd gericht op het goede, de waarheid. En de liefde.
'Onze Vader'

- Zegenbedelied: 416 'Ga met God'

Ga met God en Hij zal met je zijn:
Jou nabij op al je wegen
Met zijn raad en troost en zegen.
Ga met God en Hij zal met je zijn.'

Meditatie

Tijdens de groothuisbezoeken, naar aanleiding van 'Een goed verhaal' is deze lezing meerdere keren genoemd als een verhaal dat mee gaat. Een indrukwekkend en persoonlijk verhaal. En nabijheid en afstand staan er in genoemd. Een verhaal dat des te belangrijker wordt in deze tijd van coronavirus.

Ingrijpend zijn de dingen in ons leven veranderd. En afstand is daarbij misschien nog wel het meest ingrijpende. Dat is letterlijk te zien in hoe verpleeghuizen geïsoleerd raken, en geliefden op afstand van elkaar moeten staan. En overall is te zien, dat wij mensen niet gemaakt zijn op afstand. Hoe moeilijk is het om afstand te houden op de fiets, op de stoep, in families, in de supermarkt. Al zie ik ook dat er nieuwe vormen van nabijheid ontstaan – via online verbindingen en buurtcontacten.

Ons leven is gecompliceerd. Was het dat altijd al, het is er zeker niet eenvoudiger op geworden. Goed en kwaad, licht en donker, leven en dood zijn vaak zeer verstrengeld met elkaar. En hoe blijf je als mens dan verdergaan, gelovend dat wij mensen leven in het Licht van Pasen. Maar hoe nemen wij dat mee en blijven wij staan in het Paaslicht, dat innerlijke vreugde geeft en zin voor ons leven.

Iets van dat gecompliceerde werd in een krant (Trouw) van 9 mei helder verwoord door Frits de Lange. Hij verwijst ook naar Dietrich Bonhoeffer, de predikant die in de

oorlog vermoord werd en een ethiek aan het schrijven was. Ook Frits de Lange is ethicus. Hij citeert Bonhoeffer: 'In normale tijden sluimert de ethiek; als de gemeenschap uit elkaar valt en de orde wordt bedreigd, wordt zij wakker'. De Lange schrijft daarna over uitgangspunten bij ethiek. Hij zoekt, o.a. door deze coronatijd, naar een nieuwe ethiek. De Lange neemt het uitgangspunt in de zorg. Zijn uitgangspunt is een breed perspectief, waarin ook arbeid, economie, onderwijs, veiligheid en kunsten 'te beschouwen (zijn) als zorgpraktijken die helpen om de wereld draaiende te houden en er zo goed mogelijk in te kunnen leven'. En dat heeft te maken met verantwoordelijkheid – verantwoordelijkheid voor jezelf. En zeker ook verantwoordelijkheid voor een ander. Voor wie zorg geeft, en voor wie zorg ontvangt. Daarin horen wij ook weer Bonhoeffer terug: vrijheid tot verantwoordelijkheid.

Zorg zie ik ook in de evangelielezing. Namelijk in hoe Jezus luistert naar de Emmausgangers en hoe zij op hun beurt zorgen voor Jezus door hem uit te nodigen. En hoe zij, datgene wat zij ontvangen, het zicht op Jezus, de nabijheid van de Levende, weer zo zorgvuldig delen met anderen. Het is een vorm van nabijheid, die niet gericht is op het belang van jezelf. Er is een gerichtheid op de ander. Op aanwezigheid ten behoeve van velen.

Dat is een blik, die lang niet altijd alleen het mooie en gelukkige laat zien. Voelden de Emmausgangers zich niet verslagen door wat zij hadden meegemaakt? Is het erg, als verantwoordelijkheid dragen, zorg dragen voor een ander iets van mij vraagt? Of dat het mij iets kost? En is het erg dat het mij iets kost? En dan gaat het niet alleen over geld en goed. Maar ook over tijd en ruimte en leven.

Dat zijn moeilijk afwegingen, niet zomaar gemaakt. Dat vraagt een goed afstemmen op elkaar en elkaar willen zien. Dat is een zoeken, want niet altijd kunnen wij direct zien wie de ander is.

Iets van die zorgvuldigheid en dat afstemmen hoor ik in dat moment van breken en delen en zegen. Als al je verantwoordelijkheden bij elkaar komen, en de zorg gedeeld en ontvangen kan worden, dan kun je meer van de ander zien. Aan tafel bijvoorbeeld. Als het avond is. En er brood gebroken kan worden en wij gedeeld. Niet voor niets hoor ik gemeenteleden vragen naar het moment waarop wij in de kerk weer samen brood kunnen breken en wij delen – in een kring rondom de tafel. In de nabijheid van de ander. In het Licht van de Eeuwige.

Dat zorgvuldige zie ik ook in het schilderij van Paula Modersohn-Becker dat een vriend mij toestuurde, gecombineerd met het gedicht van Ida Gerhardt. Een tafel met zorg klaargemaakt, de bloemen, de grassen spreken er van. De tafelkleden met de vouwen er in. Licht dat de dingen aanraakt en in ander Licht zet. En de

handpalmen – geopend naar dat licht. Omdat je wilt, dat je leven, met zorg en verantwoordelijkheid, gekend wordt door dat licht.

Terug naar de Emmaüsgangers. Zij *gaan* - ze lopen weg van de hoogte waarop Jeruzalem ligt. Ze ontmoeten een vreemdeling. Ze *zien* licht vanwege breken en delen van brood. Ze gaan op weg, ze *worden gekend* in hun leven en herkennen de levende bij zien van brekend brood.

Drie bewegingen om te kunnen leven in het Licht van de Opstanding – daar waar zorg en verantwoordelijkheid, hoop en liefde, nabijheid en trouw bij elkaar komen. Drie bewegingen, gaan, gekend worden en zien, die niet zijn opgehouden, maar die ook ons kunnen leiden als wij door de tijd, en nu die moeilijke coronatijd, heen gaan.

Het mag een teken van goddelijk begrip zijn, dat zelfs dat nog niet het allerlaatste is. Want wat het verhaal van de Emmaüsgangers ons uiteindelijk duidelijk maakt, is dat Jezus optrekt met hen, zonder dat zij het merken. Zij gaan. Ze worden gekend en ze kennen. Ze zien. En bij dat alles is Jezus aanwezig.

Pas als ze die drie bewegingen allemaal gemaakt hebben zien ze dat het Jezus is die het hun mogelijk maakte om te gaan. Om te kennen, om gekend te worden. En om te zien.

En dan pas verdwijnt Jezus uit hun midden.

Dat mag de grootste gave van liefde zijn, die ons na Pasen ten deel valt. Dat in ons vertwijfelde gaan, in onze hoop op gekend worden, in ons verlangen om te zullen zien – dat God ons nabij is.

En dat ons de moed geeft om op te staan, en ons te bewegen naar anderen toe. Om met hen zorgvuldig de grassen op tafel te zetten, en samen het brood te breken. En zo onze handpalmen te openen naar het Licht.

